

РАНА І АЛЬВ

(за мотивами скандинавських міфів і саг¹³)

Тільки рана й сніг.
Скільки буде віх.
І минуло їх
В мене стільки.
Не вертайся, йди,
Подолай льоди,
Ти даєш води,
Будуть – ріки.

Кров у гронах див
Ельф мені пролив –
Руку прострілив –
Заговорюй.
Рану замовляй –
Буде крові край,
Тятиву тримай
Рані хворій.

У живій воді,
Духу, відійди¹⁴,
Проломи льоди:
Йду до брили.
Ось ельфійський цар –
Та я володар,
А не гість – ваш дар
Серцю милий.

¹³ Узятю мотив із «Пісні про Вьолунда» (*Völundarkviða*), де головного героя називають «володарем альвів» (*alfa ljóði, vísi alfa*).

¹⁴ У скандинавському фольклорі (що відбито в сагах) частий сюжет про те, як ельф кликав смертного – як чоловіка, так і жінку, як простого, так і конунга – до каменя, де жив. Смертний заходив у камінь, і ніхто більше цю людину не бачив.

Камінь – це не лід,
Бескид – чи бескид?
Снігу заповіт –
Знак не смерті.
Ельфе, забирай,
Буде крові край,
Краплі ран тримай –
Я у злеті.

31.12.2017, Буча

ШАФРАН

(*orientalia*)

Під серце підступає відчай –
Для цього я замолода.
Моє шафранове обличчя
У люстрі з болем вигляда.

І це об'явлення жорстоке
Підріже, наче ятаган.
Тому мої блідаві щоки
Пожовкли, наче той шафран.

Шафран, який давно лишила,
Жовтогарячий ніжний цвіт...
Розлука – ці далекі схили,
Розлука – віршів темний спліт.

Під тінню чемності ховаю
Душі у відчаї дурман.
Що ж, і собі не довіряю,
Як на щоках пала шафран.

Під панциром тамую відчай –
Хай це не знайде ятаган...
...Чому шафранове обличчя? –
Бо нігті барвлю у шафран.

26.09.2015, Київ

Андрій ДЗЮБА – сучасний письменник, фотограф. Народився 19 березня 1968 року в місті Полтаві. За фахом лікар, працює у 5-й полтавській міській лікарні. Про нього кажуть, що він із тих фахівців, пацієнти яких одужують уже від одного спілкування з ними.

Автор серії персональних тематичних виставок художньої фотографії. 2013 року видав збірку віршів «Страж» (Київ: Автограф, рос. мовою). Переможець обласного поетичного конкурсу «Україно, ти доля моя журавлина» (Полтава, 2015). 2017 року видав нову, вже українськомовну, книгу поезії «Мольфарові мандри» (Київ: Автограф), добірку творів із якої пропонуємо читачам.

ВІЧНИЙ КРИПАК

Бажаєте до двору козачка?
Ще й малював щоб? Інколи базікав

віршами? Щоб душа була гнучка
та дика?

То є такий. Беріть його за так.
Хай Ангел запозичить з мене чорта.
Я дам за чорта Богові п'ятак,
за козачка візьму я три офорта.

Навчіть його розгледіти сей світ.
З Санкт-Петербурга ближче до Парижа.
Хай Сені перекаже наш привіт
і відітне провінціальну грижу.

Ви думаєте, маєте знання
про вольність смердів? Ви доволі дивні.
До крові стерла п'яти їм стерня.
Їм, паліям, кричать четверті півні.

Хай Ангел намалює чорта з вас,
якщо любити ви його навчили!
Як мученик то вже і богомаз?
Терпіть брехню, дай, Боже, йому сили.

Бажаєте до двору козачка?
Високий лоб, сумні довіку очі.
Упала тінь з іржавого гачка
і стала тілом нескінченним ночі.

Хлопчина спить.
За нього дві ціни,
як скрипалям, що грають на весіллі
до третьої роздертої струни.
Щось ви не смілі.

Моя рука вам. Віддаю за так.
Не Ангела, але ж таки не чорта.
Хай вічний перепроданий кріпак
смакує вірш, як я смакую порто.
Хай йому сняться чудернацькі сни,
і щоб йому творити не мішали,
хай рік у рік він тягне до весни.
Як не крутять – усі ми каторжани.

Він вам віддячить, тихий козачок.
На сьомий день пірнатимуть каліки
у льодом скуті сутінки річок.
Не тисніть п'ятаками на повіки!

Я ще живий. Не гребуєте ви
сумнівними зв'язками задля слави.
Та знайте – він не схилить голови.
.....
Бажаєте ще коржика до кави?

ЯБЛУКО (мої метаморфози)

Дочекаюсь від цвіту до кістки.
Ця риска – один сезон!
Були ще нотатки, списки,
опальний Овідій Назон.

Як виверне осінь червево
червоним чи жовтим всмак,
я впаду біля дерева,
і мене з'їсть хробак.

Поміж травами
кубляться бджоли.
Шершень зльоту ударив у рій.
Сонце плямами.
Сонце голе.
Хтось на жертву,
всі інші – у гній.

Кріпко ставши на тесані плити,
в мармурове вдивляючись дно,
я останусь з старим говорити,
смакувати сарматське вино.

У Овідія
з каменерізу
гостра криця іскрить у вірші.
Древню мідію
щерблену й сизу
він відкриє замісто душі.

Він апокриф латиною скаже,
він зав'яже на горлі вузла,
і обнявшись, ми підемо з пляжу,
відчуваючи сині тіла.

Я воскресну цвітінням у травні!
Берег моря. Овідій Назон.
.....
За колючкою буцегарні
я дивитимуся цей сон.

* * *

Пустеля сну лежить між нами,
тримає вертикаль дощу.
Мечеть стоїть, кричать імами,
мисливець грім кладе в пращу.

Він кине блискавку за обрій,
пращу притулить до плеча.
«Були у нього очі добрі.
По ньому плакало дівча».

А що, як я у тій причині
себе знайду?
Між блискавиць
я бачу ібісові сині
тіла пожертвуваних птиць.

За стінами росте агава.
Колючий дріт тримає кут.
Чи маю я на втечу право,
чи маю бути вічним тут?

Душа ховається у суміш
туманів, вигуків, дощу.
Куди, обманута, мандруєш?
Саму тебе не відпушу.

Душа у відповідь сміється,
долонями стирає мжу,
вдаряє в рваний клопоть серця.
Я жду. Мисливця стережу.

Уздвож стіни пустельник човгав,
кудлату тінь тягнув на скін,
вона була худа і довга
з дірками чорними колін.

Він повертався до мечеті
між гнутих часу коліщат.
Він був у кльоші і береті,
лякав агатових дівчат.

Ми сіли грати з ним у покер.
Імам співав.
У мінус дощ
верблюди жовті крутобок
несли горби коржами площ.

Пустельник Місяця маслину
перекотив між льотних смуг.
Годинникар затис пружину
і витяг простір
на ланцюг.

* * *
Я чекаю. Мені вас треба.
Скоро вдарять у дзвони ті,
що неждано приходять з неба
нас лишати на самоті.

В доміно усі – чорно-білі.
Що ж, у Бога завжди цейтнот.
Музиканти при важнім ділі,
пересмикують у фокстрот.

Кум мій заздрий і балакучий
все мудрує, що я талант.
Полоз тягне мене під тучі,
їду в Краків, як комерсант.

Пнеться циган за сигарету.
По перону снує крадій.
Подорожній, ховай монету!
Як не різаний, то радій.

Місяць, наче гігантська грижа,
опускається до колін.
Люд торгує питво і їжу,
торохтить в кістяки драбин.

По відлуннях звисають хмари,
відхиляють перон у бік.
Верещать у плацкарті шмари.
Починається гоп і смик.

Я везу у корзинах груші.
Тряско в тамбурі, я задуб.
Чорний прийде по наші душі,
в оселедець зібравши чуб.

Я для нього давно вже крайній.
Циган курить незапашні.
Я читаю Святе Писання
і складаю прості пісні.

Я не злодій, не заздрий решти,
мною Ангел марнує час.
Взяв мене він в земні арешти,
щоб я вчився чекати вас.

Їду в Краків я — буде виторг,
у корзинах дари садів,
Вам букетик із маргариток.
Стрічний потяг прогуркотів.

ЧЕРВОНО-ЧОРНЕ

Бий у набат!
Різак бери до тіла.
Шукай у вовчій ямі шмат душі.
Північний вітер.
Суне вража сила.
До наших хат прийшли «товариші».

Ми тут на них не те щоб не чекали,
але не так.
Брунатний від махри
Майдан гуде.

Надтріснуті вокали
стирчать у небо з мерзлої гори.

Дай, Боже, сили силу ту здолати,
що проти нас.

Шикуюмо ряди.
Якщо про нас згадає Божа Мати,
то, може, й відведе нас від біди.

На дах спустився Чорний...
Мабуть, Ангел.
Наглядачі матюччями плюють.
Формують нас, зневірених, в фалангу.
Ми стоїмо, помножені на лють.

Хто поведе? До бою ми готові.
На сполох б'є хлопчина вартувий.
Вже у повітрі чути запах крові.

Бог зняв вінок терновий з голови.

* * *

Далеко, за синім пругом,
де кублиться чорний ліс,
живе сіромаха з другом,
колишній рябий хорист.
Кидає мольфар неспокій
в терпку настоянку сну.
На сполох кричать сороки,
білиця хита сосну.

Мольфару у роті гірко.
Він смочче щурячу кров.
З ноги він знімає мірку,
із серця вийма любов.

До лісу дійшов я – хаці,
стежини немає. Жду.
На що ми такі пропаці,
розсипані у руду?
Із скойок сухих намисто.
Від струшеної роси
у шепіт лихий хориста
злягаються голоси.

Мій в третій звучить октаві.
Друзяка – рябий втікач,
найкращий в співочій справі,
дисканту тримає плач.

З-за обрію хмара суне,
куделя із блискавиць.
Мольфар намовляє руни,
виймає дощі з криниць.

Я буду терпіти муки.
Коли ж грім імлу зітне,
Творець мене візьме на руки
і скаже: «Маля дурне».

КАВ'ЯРНЯ (ковтаючи опік)

Ти як тістечко до кави.
Що смачніше є за те?
Притулився я до лави.
Вітер вулицю мете.

Я тобою трохи хворий.
Зачіпний у тебе сміх.
В гостряки ростуть підбори
з довгих ніг.

Ти чекаєш бистре слово?
Грає бульба в животі.
Ти до слова не готова.
Ми тверезі і пусті.

Розкоркує пляшку постріл.
Як сідниці не крути,

а піду я геть о шостій.
Ждуть брати.

Зачепився за одвірок,
смикнув раз — лихий гвіздок.
Кажеш, ти до мене щира?
Зледенів я до кісток.

Ти бажаєш, щоби каву
я носив тобі в постіль?
Як безхатченко на лаву,
ляжу я на лівий біль.

Моя пані, ще півкроку –
і ми будемо в Раю.
Маєш ти тепер мороку:
«I love you».

* * *

Я бачив багато дощів.
Я наче проріс з дощу.
Тріщать приймачів хрущі:
«Вернися: я все прошу».

По жерсті плескатих стріх
серпневий у жолоб б'є –
поміж хомутів старих
у стіну, в рядно моє.

Спираючись на плече
товариша у біді,
спиняюся. Дощ тече
плющеві по бороді.

Я нитку з рядна скубу.
Закошлані горобці
ховаються у трубу.
Тремтить парасоль в руці.

Я думаю: та невже
хтось знає мою печаль?
Хай Бог Того береже
від встромлених в небо паль.

В капличці мокріє кут,
чекають прочани див.
Вигадько і шалапут
товариш мій караїм.

Крильця дерев'яний щит
мовчить, тож і я мовчу.
Дощ жолобом верещить
і ляскає по плечу.

* * *

Як стану я прозорим серед лугу,
у волошковий ранок до роси
на берег ставу вийде перша з кола
русалка та, що чує голоси,

і прошепоче любові на вухо.
Вона гнучка, рухлива і худа.
Сміється.
В очі тополиним пухом,
до променю ховаючись, кида.

Усе їй жарти. А мені причина.
Як не даси хоч крихітку ума,
то звабить, клята, синіми очима
мене у гріх, на вітер полама.

Чи зможу я іти, не обертатись?
Пірнає Місяць у зелений став.
Мольфар з полісся, дикий і кошлатий,
дощем себе у хмарі розпластав.

Збиваю яси волошкові в лузі,
із хмари вигинаю тіль вовка,
і сірий я повзу в мокву на пузі.
Січе і жалить лапи осока.

«Куди, куди ти лізеш, небораче?», –
русалка шепче. Хлюпає весло.
Стаю на ноги.
Чим я їй віддячу?
Та де ж вона?
Її як не було.

Від роду нам чекати і терпіти.
Іду крізь сон лататтям золотим
під падугу до синього софіта
просити, щоби Ти її простив.

* * *
Ми всі на землі – піхота.
Провірив я парашут.
Ангару бряжчать ворота.
Помолимося за пілота
та й вийдемо на маршрут.

Шепоче дурний: «Щастя вам».
Ще трохи і край землі.
Грім в драну цеберку грима.
Над вражим локомотивом
пропелер гудить в імлі.

Краплина дощу безсило
в сніжинці спиняє рух.
Наповню сліпе вітрило
мільярдами білих мух.

Нас Чорний штовхає в спину.
Сріблясте тремтить крило.
Ми в оберті хуртовини,
нас смикає з-під машини
і б'є в крижане рядно.

Ліхтар – лиховісна пляма.
Я снайпера обману.
Відчинена ночі брама.
Ми грішні з часів Адама!
Я стропи тягну в весну.

* * *

Я піднявся на горище.
Понад хмарою іду.
У щілину вітер свище,
а я граю на дуду.

Дівка-шик хитає задом.
Я до неї. Вона в крик.
Я у гроно винограду
мідяницею утік.

Металевий лізе полоз
через обрій до ріки.
Дозріває хлібний колос.
Крутять крила вітряки.

Хто той я, що у хворобі
ясноокий і тонкий.
Б'є краплинами по лобі
хмара з довгої руки.

Я піднявся на горище,
зліз на стріху під димар.
Притулив до рота пищик,
я мольфар!

ФЛАЖОЛЕТИ

В переході дівчесько
грає п'єсу з листа.
Ніч. На сходинках слизько,
і бляшанка пуста.

Трохи вище – проспектом
хуга крутить до свят.
Я піймався на електро-
розряд.

З бетону нікуди подітися.
Замість стовпів стирчать дірки,
і голови патлата китиця
звисає з синьої руки.

В переході сон-валторна,
я у тому сні живу.
Тонконога... біло-чорна.
Нитку витяг я зі шву.

Впала долу рвана тога,
я танцюю голяка.
Полюбіть мене живого,
а вже потім мертвяка!

В переході дівчисько
грає п'єсу з листа.
Ніч. На сходинках слизько,
і бляшанка пуста.

* * *

Лях на палицю спирався,
напирала кацапня.
Гаком крученого пальця
я тримав шпарину дня.

Вдіти в старці душу просто.
Дня спаливши каніфоль,
взяв до гонору я росту.
Чим тепер я не король?

У петарді чорний порох.
Свято грімке – феєрверк.
Хто є друг, а хто є ворог?
Що є смерк?

Я живу при тихій справі.
У канаві вітер вщух.
Я гуляю по Варшаві
і чіпляюсь до моргух.

ВИТОК

Вчепившись в панцир мерзлоти,
старий якут гопцює в танці.
Прошу я: «З кругу відпусти».
Судома вигинає пальці.

Мій зойк лякає кажана,
я тупочу по мерзлій глині.
Шаман кричить, бринить луна,
ніч б'є у бубен хуртовині.

Полярне сяйво? Білий степ?
Чужинська крижана пустеля?
В шамана є до всіх халеп
на гнізда смикана куделя.

Він тягне з неї у струну
Волосся, сивиною бите.
Він з неї тне мотузку сну.
Чужа земля – коротке літо.

Шаман у танці верещить,
в діряву кістку вітер свище.
Шаман тримає сонця щит,
над скрижанілим кладовищем.

Лети... лети, блідий лелеко,
за синій терен між кропив,
куди в омріяне «далеко»
шаман мене не відпустив.

КОБЗАР

Строкатий, я чекаю тиші,
гортаю книжку записну.
Погризли хмару сірі миші,
мою труну.

Я кобзу виміняв на вітер.
В шухляді кинутій на дні
лежав він. Боже, ворожити
не дай мені!

А я за те тобі віддячу.
Я буду смикати вірші
і годувати шкап незрячих,
що тягнуть хурманку душі...
Щербатий заспів до подолу
відлунням котиться з дворів.
Індик бубнить, гойдає воло.
Жде горобина снігурів.

Душа на пензлі богомазів
насаджена як на кілки.
Якщо я заздрістю образив,
пробач...

Усі ми жебраки.

* * *

Спустились фіолети,
з стріх капає смола.
Я хочу знати, де ти
до сутінок була.

Вчепився в ніч колючий
вольфрамовий реп'ях.
Хованець крутить ключик
в старинних дзигарях.

Ударять скоро громи.
То де твоя рука?
Хованець знає, хто ми.
Станцюєш голяка?

Потягнемо стежину
за місто у спориш.
Міситимемо глину.
Чого ж бо ти тремтиш?

Все буде так, як треба.
Отримавши квача,
в дверцях старого кеба
повернемо ключа.

Свободи б тобі леду?
Скрививши рота,
ти
наважилася меду
вколоти
під джгути.

Як я почав пручатись,
скривавила рукав.
Ото і був початок,
якого я чекав.

Смоктати карамелі
і бити під хвоста
ми будемо в борделі,
моя ти золота.

* * *

Я блукав осіннім лісом,
де зозуля не кує,
мав я променя за списа.
В лісі все було моє.

Я чекав тебе, вчорашню,
день сьогоднішній з дощем.
Лісовик похмуро кашляв
і ховався під кушем.

Впав туман, полізла нежить.
Сів я біля джерела.
Лісовик за мною стежить.
Що ж ти досі не прийшла?

Під ногою листя пріле.
Лісовик – старий брехун.

Білобока торохтіла,
він лозу червону гнув.

Прийдеш ти – дощами змиєш
цвіль, що злізла на хрести,
ночі шворку знімеш з шиї.
Чи мене забула ти?

КОЛИСАНКА

Щодня мене збира докупи
з безсоння грімкий турнікет.
Скрипить на оберті шурупа.
Тріщить немашений хребет.

Вино шипить п'янке, червоне,
і я, притертий на різьбу,
здираю ліхтарів шеврони,
топчу добу.

Ми будемо з тобою разом
у спогад тратити життя.
Впівнеба Місяць — срібний пазур.
Не бійся темного, дитя.

Бульвар акаціями сяє,
трамвай іскрить, нявчить під'їзд.
То як, ми ідемо до раю,
росу збирати?

Юлія СТИРКІНА – сучасна поетка з Полтави, народилася і живе в цьому місті. Закінчила факультет російської філології Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка (1995), здобувши фах учителя російської мови, російської та зарубіжної літератури, англійської мови. Згодом здобула науковий статус кандидата педагогічних наук, доцента. Працює викладачем англійської мови на кафедрі філологічних дисциплін та методик їх викладання ПНПУ імені В. Г. Короленка. У літературній творчості пробує себе в класичному віршуванні та в сучасних поетичних техніках. У співавторстві з Оксаною Рудич видала поетичну збірку «ЕХІТ» (2012), проілюстровану власними фотографіями. Готує до друку нову збірку віршів «Невтримані вина».

* * *

Три секунди до зникнення інею...
Зорі – спалахи – сльози – сльота.
Сонце вмийється синіми тінями,
Поцілує – і буде вода.
Йде від тебе заграва чи полум'я:
розтаю у краплини живі,
і гойдається росяне золото
на гарячій осінній траві.
Мов життя, неповторно-зникаюча,
мов любов – поміж «так або ні»,

пестить болісно, ріжеться, граючи,
і стікає росою в мені
мить кристальної білої сніжності
між холодною ніччю і днем,
мить короткого спалаху ніжності,
мить, заради якої живем –
три секунди до зникнення інею...
Поспішати немає куди.
Білі зорі і схрещені лінії
йдуть в краплини живої води...